

Gemeente
Sliedrecht

Evaluatie

Ondersteuningsprogramma mantelzorg 2018

Status: Definitief

Datum: 6 december 2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Doelstellingen en resultaten	5
3. Evaluatie op de activiteiten per aanbeveling	6
3.1 Oog voor de mantelzorger	6
3.2 Oog voor de jonge mantelzorger	9
3.3 Steunpunt mantelzorg en mantelzorgnetwerk professionals.....	10
3.4 Zichtbaarheid aanbod mantelzorgondersteuning.....	13
4. Evaluatie op de doelstellingen en resultaten.....	14
5. Financiële evaluatie.....	15

1. Inleiding

Mantelzorg is een thema dat al jaren op de lokale en landelijke politieke agenda staat. Op 20 februari 2018 is het Ondersteuningsprogramma mantelzorg 2018 unaniem aangenomen door de gemeenteraad van Sliedrecht. De gemeente investeerde in voorgaande jaren uiteraard ook in de ondersteuning van mantelzorgers, maar de schaal waarop dit gebeurde was te beperkt en zonder goed te weten waar nu echt behoefte aan was. Dit bleek ook uit het onderzoek 'Mantelzorg in Sliedrecht', uitgevoerd door Mezzo. De ondersteuning van mantelzorgers in Sliedrecht kon en moest beter.

Inmiddels is door alle betrokkenen een jaar gewerkt aan de doelstellingen en acties uit het Ondersteuningsprogramma mantelzorg 2018 en is nu het moment om te evalueren. We brengen in kaart of de gestelde doelstellingen en resultaten uit het ondersteuningsprogramma behaald zijn, op welke manier de geplande activiteiten tot uitvoering zijn gekomen en wat deze activiteiten concreet hebben opgeleverd.

Bij het tot stand komen van de evaluatie van het Ondersteuningsprogramma mantelzorg 2018 is het Mantelzorgpunt van Stichting Welzijnswerk Sliedrecht nauw betrokken geweest. Deze evaluatie zal het uitgangspunt zijn voor het maken van een opvolgend Ondersteuningsprogramma mantelzorg voor de jaren 2019 t/m 2021.

2. Doelstellingen en resultaten

In het Ondersteuningsprogramma mantelzorg 2018 stonden de volgende doelstellingen beschreven:

> *Het aantal overbelaste mantelzorgers is niet toegenomen.*

- Mantelzorgers zijn zich ervan bewust dat zij mantelzorger zijn.
- Mantelzorgers melden zich voor ondersteuning nog voordat zij zwaar belast of overbelast zijn.
- Professionals hebben jonge mantelzorgers in beeld.
- Professionals hebben kennis van mantelzorg en overbelasting bij mantelzorgers.
- Professionals signaleren overbelasting bij mantelzorgers en verwijzen door.
- Er is minder regeldruk voor mantelzorgers.
- Er is een goede samenwerking tussen professionals en mantelzorgers.
- De onderlinge samenwerking tussen professionals is versterkt.

> *Het aanbod aan mantelzorgondersteuning sluit goed aan bij de behoeften van mantelzorgers.*

- Er is maatwerk voor elke mantelzorger.

> *Het aanbod aan mantelzorgondersteuning is bij zoveel mogelijk mantelzorgers bekend.*

- Het ondersteuningsaanbod is voor zowel mantelzorgers als professionals laagdrempelig en toegankelijk.

De beschreven doelstellingen zijn vervolgens, in een aanvullende bijlage, vertaald naar concrete en meetbare resultaten:

- Op 1 september 2018 is de voorziening 'respijtzorg' bij 75% van de mantelzorgers bekend (ten opzichte van 37% in 2017).
- Op 1 september 2018 stelt maximaal 20% van de mantelzorgers ondersteuning nodig te hebben bij administratieve taken door het verminderen van de regeldruk (ten opzichte van 34% in 2017).
- Op 1 september 2018 voelen maximaal 250 mantelzorgers zich overbelast (ten opzichte van 300 in 2017).
- Op 1 juni 2018 zijn er minimaal 2 acties uitgevoerd om jonge mantelzorgers te vinden.
- Op 1 september 2018 is met 15 jonge mantelzorgers contact, zijn de behoeften bekend en is daarop aangesloten met minimaal 2 acties om jonge mantelzorgers te ondersteunen en waarderen.

Deze doelstellingen en bijbehorende resultaten moesten aan het einde van 2018 bereikt zijn. Om dit waar te kunnen maken, stonden er in het ondersteuningsprogramma op basis van de vier aanbevelingen vanuit het Mezzo onderzoek 'Mantelzorg in Sliedrecht', activiteiten beschreven. In het volgende hoofdstuk zal per aanbeveling worden beschreven welke activiteiten er gepland stonden, op welke manier deze vorm hebben gekregen en wat dit heeft opgeleverd. Vervolgens zal op de doelstellingen zelf worden geëvalueerd.

3. Evaluatie op de activiteiten per aanbeveling

3.1 Oog voor de mantelzorg

Activiteit	Respijtzorg <i>Vergroten van de bekendheid van respijtzorg, uitbreiden van het maximum aantal dagen langdurige respijtzorg, respijtzorg geschikter maken voor jongere zorgvragers en kijken naar mogelijkheden voor kortdurende respijtzorg aan huis</i>
Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?	<p>Omdat juist respijtzorg een instrument is waarmee overbelasting kan worden voorkomen, was een van de acties uit het ondersteuningsprogramma het flink vergroten van de bekendheid van deze voorziening. Er is gedurende het jaar via diverse kanalen over respijtzorg gecommuniceerd, maar het valt op dat er beperkt gebruik wordt gemaakt van het aanbod. Dit is een belangrijk punt om mee te nemen in het vervolg van het ondersteuningsprogramma.</p> <p>Wat betreft het uitbreiden van het maximum aantal dagen langdurige respijtzorg per zorgvrager, kunnen we zeggen dat dit is uitgebreid van zeven naar veertien dagen. Alle betrokken partijen hebben ingestemd met deze verruiming.</p> <p>Het geschikter maken van respijtzorg voor de jongere doelgroep, zoals ouders met een kind met bijvoorbeeld een meervoudige handicap of complexe psychische problematiek, is nog niet gelukt in 2018. Dit aandachtspunt moet worden meegenomen in het vervolg van het ondersteuningsprogramma.</p> <p>Op dit moment wordt de kortdurende respijtzorg vanuit het Mantelzorgpunt vooral geboden door vrijwilligers van het maatjesproject. In 2019 en verder ligt de wens er om het aanbod respijtzorg in Sliedrecht goed verder in kaart te brengen, kritisch te kijken naar waar nog behoeften liggen en op welke manier het aanbod respijtzorg mogelijk nog uitgebreid kan worden. De communicatie richting mantelzorgers over de mogelijkheden tot respijtzorg blijft zoals eerder al genoemd een belangrijk aandachtspunt.</p>

Activiteit	Regeldruk verminderen
Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?	<p>We moeten ons ervan bewust zijn dat wij als gemeente niet de volle invloed op de regeldruk hebben. Wat wij als gemeente ondertussen wél konden doen en hebben gedaan is mantelzorgers bijvoorbeeld administratief ontlasten. Deze ondersteuning heeft een plek gekregen in het versterkte Mantelzorgpunt.</p> <p>Mantelzorgers kunnen bij het Mantelzorgpunt terecht voor praktische vragen en/of voor de coördinatie ervan. Het gaat dan veelal om vragen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het lukt mij niet om mijn moeder aan te melden voor een verpleegtehuis en ik raak steeds verder overbelast. Wat kan ik doen? • De gespecialiseerde thuiszorg komt maar niet van de grond. Wat is er nodig om dit te doen?

	<ul style="list-style-type: none"> • Door de ziekte van mijn partner wordt mijn wereldje erg klein. Hoe kan ik wat meer sociale contacten krijgen? • Het taxivervoer functioneert niet, hoe nu verder? • De instelling waar mijn kind verblijft levert niet de goede zorg en luistert niet naar mij. Kunnen jullie mij helpen? <p>De ondersteuning die het Mantelzorgpunt in zulke situaties biedt, bestaat onder andere uit het bieden van een luisterend oor, meedenken, de juiste organisaties en middelen benaderen voor hun inzet en deze inzet vervolgens monitoren.</p>
--	---

Activiteit	Aandacht voor mantelzorgers bij het keukentafelgesprek en het vergroten van de bekendheid van onafhankelijke cliëntondersteuning
Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?	<p>Tijdens keukentafelgesprekken wordt door de Wmo-consulenten aandacht besteed aan de mantelzorg en wanneer (dreigende) overbelasting gesignaleerd wordt, wordt er doorverwezen. Wij zullen bij de SDD structureel aandacht blijven vragen voor dit onderwerp.</p> <p>De bekendheid van het aanbod onafhankelijke cliëntondersteuning is bij de doelgroep mantelzorgers in het bijzonder nog niet optimaal. Ook mantelzorgers zouden goed op de hoogte moeten zijn van het aanbod, zodat cliëntondersteuners de mantelzorger en zijn/haar naaste kunnen bijstaan tijdens bijvoorbeeld een keukentafelgesprek. We moeten ons blijven inzetten om de (digitale) informatievoorziening over het keukentafelgesprek en onafhankelijke cliëntondersteuning te verbeteren voor deze doelgroep. We blijven er op sturen dat deze mogelijkheid wordt benoemd in de eerste contacten van inwoners met het sociaal team, nog voordat het keukentafelgesprek plaatsvindt.</p>

Activiteit	Passende dagbestedingslocatie voor jongeren en jong volwassenen
Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?	In 2018 zijn nog geen concrete stappen gezet om een passende dagbestedingslocatie voor jongeren en jong volwassenen binnen Sliedrecht te organiseren. Dit actiepunt zal meegenomen moeten worden in het opvolgend Ondersteuningsprogramma mantelzorg voor de jaren 2019 t/m 2021.

Activiteit	Mantelzorgwaardering
Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?	Eind 2018 hebben de geregistreerde mantelzorgers, naar aanleiding van de positieve reacties voorgaande jaren, opnieuw kerstmunten ontvangen ter waarde van € 100,- (één mantelzorgwaardering per adres). Deze munten kunnen zij besteden bij een groot deel van de winkels op de Kerkbuurt en een aantal op het Burgemeester Winklerplein en Woonboulevard Nijverwaard. De keuzevrijheid die op deze manier gegeven wordt, wordt door veel mantelzorgers gewaardeerd. Bijkomend effect is dat de lokale ondernemers hier ook van profiteren.

Activiteit	Dag van de Mantelzorg
<p>Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?</p>	<p>In Sliedrecht wordt mantelzorgers al jaren een activiteitenprogramma aangeboden op de landelijke Dag van de Mantelzorg in november. Mantelzorgers die aan het programma deelnemen voelen zich gehoord en gewaardeerd. Het biedt mantelzorgers een stukje ontspanning en een gelegenheid andere mantelzorgers te ontmoeten en kennis te maken met het ondersteuningsaanbod. Ook in 2018 heeft Stichting Welzijnswerk Sliedrecht weer gezorgd voor activiteiten rondom en op de Dag van de Mantelzorg.</p> <p>Op de dag voor de Dag van de Mantelzorg zijn Sliedrechtse inwoners opgeroepen om voor hen bekende mantelzorgers in het zonnetje te zetten. Bedankkaartjes met Merci en de contactgegevens van het Mantelzorgpunt zijn uitgedeeld op het Burgemeester Winklerplein.</p> <p>Mantelzorgers zelf zijn op de Dag van de Mantelzorg uitgenodigd voor een lunch in de Lockhorst. Bij deze lunch zijn ook jonge mantelzorgers uitgenodigd en met elkaar in contact gebracht. Wensen en behoeften voor de invulling van de Dag van de Mantelzorg van de (jonge) mantelzorgers zijn opgehaald als input voor 2019.</p>

Activiteit	Dienstencheques
<p>Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?</p>	<p>Eind 2014 is door de staatssecretaris van Volksgezondheid de Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT) geïntroduceerd. In de Drechtsteden is er toen voor gekozen de HHT in te zetten in de vorm van dienstencheques huishoudelijke ondersteuning. Onder andere mantelzorgers werden in de gelegenheid gesteld vijf gratis dienstencheques per jaar aan te vragen. Daarmee konden mantelzorgers vijf uur huishoudelijke ondersteuning inkopen om zo zichzelf even te kunnen ontlasten.</p> <p>Mede doordat we mantelzorgers regelmatig op de dienstencheques hebben gewezen zijn er in Sliedrecht, in vergelijking met de andere Drechtsteden, relatief veel dienstencheques aan mantelzorgers verstrekt. Het Drechtstedenbestuur heeft helaas besloten de dienstencheque per 1 juli 2018 af te schaffen.</p> <p>Gezien de behoorlijke afname van de cheques door Sliedrechtse mantelzorgers en de broodnodige ontlasting die het mantelzorgers biedt, is de wens uitgesproken om de dienstencheque voor mantelzorgers na 1 juli 2018 in Sliedrecht in stand houden. Per 1 januari 2019 gaat de nieuwe lokale dienstencheque regeling van start. Met drie zorgorganisaties (T-zorg, Waardeburgh en Agathos) is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. De organisatorische uitvoering wordt belegd bij het Mantelzorgpunt van Stichting Welzijnswerk Sliedrecht. Mantelzorgers krijgen vijf dienstencheques per jaar gratis en kunnen daarnaast nog 20 dienstencheques per jaar aanvragen voor een eigen bijdrage van 7 euro per stuk.</p>

3.2 Oog voor de jonge mantelzorger

Activiteit	Inzetten op (h)erkennen van jonge mantelzorgers en meer aandacht voor signalering van jonge mantelzorgers door professionals
Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?	<p>Allereerst is door het Mantelzorgpunt samenwerking gezocht en gevonden met SOJS. De mantelzorgcoördinator van Stichting Welzijnswerk Sliedrecht heeft een training 'jonge mantelzorgers' gevolgd om met een juiste basis deze doelgroep te kunnen bereiken.</p> <p>Er is PR en communicatie geweest om jonge mantelzorgers te bereiken, waaronder met flyers en social media. In samenwerking met SOJS is er afgelopen zomer een inloopavond voor jonge mantelzorgers geweest. De belangrijkste behoefte van deze jongeren is een plek om even weg te zijn uit de thuissituatie. Ook een activiteit met een ouder of een leuk uitje behoort tot de behoeften van de jonge mantelzorgers. De jonge mantelzorgers die zich hebben geregistreerd, hebben een boeken- of bioscoopbon gekregen.</p> <p>Er is verbinding gezocht met het Sociaal team Sliedrecht. De mantelzorgcoördinator is aangesloten bij een teamoverleg om voorlichting over mantelzorg te geven. Door de hoge werkdruk en de wisselingen in de formatie in het sociaal team is er de afgelopen periode geen aandacht geweest voor de samenwerking voor de (jonge)mantelzorger. Zij hebben op dit moment geen ruimte voor een training. Als de formatie weer op sterkte is, zal de samenwerking met de aandachtfunctionarissen mantelzorg in het sociaal team weer opgepakt worden. Naar verwachting zal dit nog voor het einde van het jaar gerealiseerd worden.</p> <p>Ook met Yulius en de Praktijkondersteuners Huisartsen (POH-ers) is de samenwerking gezocht. Volgend jaar wordt in ieder geval ook de samenwerking gezocht met de schoolmaatschappelijk werkers.</p> <p>Deze acties hebben inmiddels opgeleverd dat er op dit moment 10 jonge mantelzorgers geregistreerd staan en dus in beeld zijn. Dit lijkt misschien weinig, maar vergeleken bij de regio zijn we goed op weg om de jonge mantelzorgers in beeld te krijgen.</p> <p>In 2019 en verder willen we daarnaast onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de aandacht voor jonge mantelzorgers te combineren met de aandacht voor de groep biologische kinderen van pleegouders. Te denken valt bijvoorbeeld aan het organiseren van een dagje uit voor beide doelgroepen.</p>

3.3 Steunpunt mantelzorg en mantelzorgnetwerk professionals

Activiteit	Vinden <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Ontwikkelen en onderhouden van een website Mantelzorgondersteuning Sliedrecht: een website met informatie, activiteiten voor mantelzorgers, jonge mantelzorgers en organisaties in formele en informele zorg.</i> 2. <i>Communicatie/Media: Informatie over beleid, ondersteuning vrijwilligers et cetera verspreiden via krant en social media, nieuwsbrieven en dergelijke.</i> 3. <i>Vinden van jonge mantelzorgers: organiseren van een werkgroep jonge mantelzorgers waarin wordt gewerkt aan afstemming van (gezamenlijk) aanbod en het vinden van jonge mantelzorgers. We moeten eerst de doelgroep bereiken/vinden om vervolgens bij hen na te gaan wat zij zelf als helpend ervaren.</i> 4. <i>Vinden van 'nieuwe Nederlanders' die mantelzorger zijn: hierin wordt de samenwerking met onder andere Participe gezocht.</i> 5. <i>Vinden van vrijwilligers: werven van vrijwilligers (contact en afspraken maken met scholen en kerken om jongeren in te kunnen zetten als vrijwilligers) die mantelzorgers bijvoorbeeld administratief kunnen ontlasten.</i>
Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?	<ol style="list-style-type: none"> 1. In 2018 is de website voor het Mantelzorgpunt ontwikkeld en online gegaan: http://www.mantelzorgpuntsliedrecht.nl. De website wordt regelmatig geüpdatet door het Mantelzorgpunt. 2. Er is regelmatig gecommuniceerd over het onderwerp mantelzorg via kranten en sociale media, zowel vanuit de gemeente als vanuit het Mantelzorgpunt. Daarnaast heeft het Mantelzorgpunt een eigen nieuwsbrief voor alle bij hen geregistreerde mantelzorgers. 3. Er is in 2018 een netwerkverband georganiseerd van professionals voor Mantelzorgondersteuning (zie ook bij versterken). Er is tot nu toe geen aparte werkgroep georganiseerd specifiek omtrent jonge mantelzorgers. Wel is de samenwerking gezocht met het jongerenwerk bij SOJS en is er een avond georganiseerd voor jonge mantelzorgers. Dit heeft als effect gehad dat het Mantelzorgpunt inmiddels 10 geregistreerde jonge mantelzorgers heeft. Dit lijkt niet veel, maar vergeleken bij de regio zijn we goed op weg om de jonge mantelzorgers in beeld te krijgen. 4. In 2018 is het niet gelukt om verbinding met Participe te krijgen en hierdoor specifiek aandacht te besteden aan het vinden van 'nieuwe Nederlanders' die mantelzorger zijn. Dit heeft naar zeggen van het Mantelzorgpunt te maken met de hoge werkdruk en beperkte bezetting bij Participe. 5. Het Mantelzorgpunt onderhoudt wat dit betreft met name korte lijntjes met het Vrijwilligerspunt. Zo wordt bijvoorbeeld het maatjesproject regelmatig ingezet. Om mantelzorgers administratief te ontlasten, wordt ook Hulp bij Thuisadministratie van Bureau Sociaal Raadslieden ingezet als dit een passende oplossing kan zijn.

Activiteit	Versterken <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Informeel zorg: samen met gemeente binnen het netwerkoverleg werken aan opzet van gemeenschappelijk beleid informeel zorg.</i> 2. <i>Informeel zorg: Werving, selectie, matching, binding, training, scholing, continuïteit inzet (zorg)vrijwilligers (zie ook verlichten).</i>
-------------------	--

	<p>3. <i>Regeldruk verminderen: adviseren van de gemeente over regeldruk, het ondersteunen van mantelzorgers bij administratie en regeltaken en het zo mogelijk overnemen van deze taken door bijvoorbeeld een 'mantelzorgmakelaar' om mantelzorgers daarmee te ontlasten.</i></p>
<p>Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het Mantelzorgnetwerk is er, maar dit dient nog wel verstevigd te worden. De organisaties voor informele zorg zijn wel uitgenodigd, maar nog niet aangesloten. De Mantelzorgwerkplaats met Mezzo heeft daar een eerste impuls aan gegeven. Daarnaast heeft het gemeenschappelijk beleid omtrent informele zorg (nog) geen expliciete vorm gekregen. 2. Zie punt 5 van 'Vinden'. Wel blijkt uit de praktijk dat vrijwilligers niet in alle gevallen een passende oplossing zijn, bijvoorbeeld bij zorgvragers die echt zorg nodig hebben bij alle dagelijkse levensverrichtingen (ADL). 3. Het Mantelzorgpunt besteedt veel aandacht aan dit onderwerp en helpt mantelzorgers hier zo goed mogelijk bij. Waar nodig wordt bijvoorbeeld doorverwezen naar Hulp bij Thuisadministratie.

<p>Activiteit</p>	<p>Verbinden</p> <p>1. <i>Organiseren en faciliteren van een netwerkoeverleg voor organisaties in de formele en informele zorg waar mantelzorgers aan verbonden zijn, dan wel samenwerken met mantelzorgers: op een gelijke wijze als het netwerkoeverleg Erbij in Sliedrecht, waarin gewerkt wordt aan verbinden, afstemming, samenwerken, deskundigheidsbevordering, vroegtijdig signaleren, ontwikkelen, Dag van de Mantelzorg, mantelzorgwaardering. In dit netwerkoeverleg ligt de focus ook op de doelgroep jonge mantelzorgers (betrekken van o.a. leerkrachten, intern begeleiders, (school)maatschappelijk werkers, jongerenwerkers en kerkelijk jeugdwerkers).</i></p>
<p>Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?</p>	<p>1. Er is in 2018 een start gemaakt in het organiseren en faciliteren van een netwerkoeverleg, echter dient dit netwerk nog wel verder uitgebouwd en verstevigd te worden.</p> <p>Verder heeft het Mantelzorgpunt op de volgende manieren ingezet op de versterking van de lokale samenwerking:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Structureel overleg met professionals en vrijwilligers op casusniveau; - Eenmaal aanwezig bij overleg van het sociaal team; - Eenmaal aanwezig bij het zorgoverleg; - Tweemaal contact met POH's; - Samenwerkingsoverleg met Waardeburgh; - Samenwerkingsoverleg met Rivas; - Mezzo bijeenkomst Samenspel in april. Tevens twee bijeenkomsten van de mantelzorgwerkplaats van Mezzo.

<p>Activiteit</p>	<p>Verlichten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Individuele ondersteuning mantelzorgers: Informatie en advies, emotionele steun en educatie, praktische hulp, aanbod op maat.</i> 2. <i>Collectieve ondersteuning mantelzorgers: lotgenotencontact, informatiebijeenkomsten, (ontspannende) groepsactiviteiten, Alzheimer Café, aanbod op maat.</i>
--------------------------	---

	<p>3. <i>Vrijwilligers: Werving, selectie, matching, binding, training, scholing, continuïteit inzet (zorg)vrijwilligers.</i></p> <p>4. <i>Bewaken van de kwaliteit van de dienstverlening: verwerken van de administratie, registratie, klanttevredenheidsonderzoek mantelzorgers en vrijwilligers.</i></p>
<p>Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?</p>	<p>1. Het Mantelzorgpunt biedt individuele ondersteuning gericht op informatie en advies. Hoe combineer ik de zorg met mijn andere verplichtingen en bezigheden, hoe kan ik administratief ontlast worden en op welke regelingen heb ik recht? Wie kan de zorg tijdelijk van mij overnemen? Mantelzorgers kunnen uiteraard ook gewoon terecht voor een luisterend oor. Veel mantelzorgers willen graag hun verhaal doen, hebben behoefte aan sociaal contact en dat er met hen meegedacht wordt, omdat velen het gevoel hebben er alleen voor te staan. Het afgelopen jaar is er verder met regelmaat een nieuwsbrief gestuurd naar alle mantelzorgers. Tussentijds worden zij op de hoogte gehouden van nieuwe activiteiten, workshops, trainingen en andere belangrijke informatie etc. Daarnaast is er een nieuw intakeformulier ontwikkeld.</p> <p>2. De volgende activiteiten zijn in 2018 uitgevoerd m.b.t. collectieve ondersteuning:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Workshop "grenzen stellen" door MEE; - Elke maand het Alzheimer café, twee bijeenkomsten van Alzheimer Nederland regio Drechtsteden en tweemaal de werkgroep AC Sliedrecht; - Lotgenotengroep "Dementie en nu"; - Training "In balans komen en blijven"; - Opening Geheugenkabinet; - Dag van de Mantelzorg. <p>3. Voor de inzet van vrijwilligers is er een goede verbinding met het Vrijwilligerspunt. In het voorjaar is aandacht geweest voor de werving van vrijwilligers die specifiek inzetbaar zijn voor mantelzorgers. Dit lijkt niet aan te spreken voor nieuwe vrijwilligers. Inzet via het maatjesproject werkt daarentegen wel goed.</p> <p>Op 20 november heeft er een training "herkennen van dementie" voor vrijwilligers plaats gevonden. Vrijwilligers zijn tijdens deze training tevens geïnformeerd over het belang van vrijwillige inzet bij mantelzorgers.</p> <p>4. Alle mantelzorgers die zich laten registreren zijn gebeld door de mantelzorgcoördinator om adequaat na te gaan of iemand daadwerkelijk mantelzorger is, diegene informatie te geven over het Mantelzorgpunt en de behoefte te inventariseren.</p> <p>In januari-februari zijn alle mantelzorgers gebeld waarvan in 2015 het laatste contact was om hun behoefte te peilen aan ondersteuning. Hierdoor is een aantal contacten weer aangehaald en het bestand bijgewerkt. In december staat een belronde gepland om alle mantelzorgers te bellen met een laatste contact in december.</p> <p>Het Mantelzorgpunt heeft deelgenomen aan het overleg mantelzorgondersteuning AV-gemeenten om met elkaar kennis te delen en elkaar daarmee te versterken.</p>

3.4 Zichtbaarheid aanbod mantelzorgondersteuning

Activiteit	Website Mantelzorgpunt
Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?	In 2018 is de website voor het Mantelzorgpunt ontwikkeld en online gegaan: http://www.mantelzorgpuntsliedrecht.nl/ . De website wordt regelmatig geüpdatet door het Mantelzorgpunt. Alle informatie die voor Sliedrechtse mantelzorgers van belang is, is bij elkaar gebracht op deze website.

Activiteit	Promotiecampagne website
Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?	In 2018 is er aandacht geweest voor de nieuwe website in de lokale krant, tijdens de Dag van de Mantelzorger en via de nieuwsbrief voor geregistreerde mantelzorgers. Ook na 2018 dient er regelmatig aandacht te worden besteed aan het bestaan van de website.

Activiteit	Structurele communicatieaanpak
Hoe is uitvoering gegeven aan deze activiteit in 2018 en wat heeft dit opgeleverd?	<p>Er is in 2018 nog geen plan van aanpak opgesteld voor een structurele communicatieaanpak. Hier moet na 2018 verder over nagedacht worden. Uiteraard is er in 2018 wel aandacht besteed aan communicatie over mantelzorg, er is aandacht aan besteed in diverse kranten en via social media.</p> <p>Eens in de twee maanden wordt een pagina in het Kompas gewijd aan onderwerpen die betrekking hebben op activiteiten van SWS, onder andere van het Mantelzorgpunt. Iedere workshop, training en/of andere relevante informatie wordt gemaïld naar de geregistreerde mantelzorgers. De agenda en nieuwsberichten worden op de website en op de Facebookpagina geplaatst. Daarnaast wordt er ieder half jaar een nieuwsbrief verstuurd.</p>

4. Evaluatie op de doelstellingen en resultaten

> *Het aantal overbelaste mantelzorgers is niet toegenomen.*

- Mantelzorgers zijn zich ervan bewust dat zij mantelzorger zijn.
- Mantelzorgers melden zich voor ondersteuning nog voordat zij zwaar belast of overbelast zijn.
- Professionals hebben jonge mantelzorgers in beeld.
- Professionals hebben kennis van mantelzorg en overbelasting bij mantelzorgers.
- Professionals signaleren overbelasting bij mantelzorgers en verwijzen door.
- Er is minder regeldruk voor mantelzorgers.
- Er is een goede samenwerking tussen professionals en mantelzorgers.
- De onderlinge samenwerking tussen professionals is versterkt.

> *Het aanbod aan mantelzorgondersteuning sluit goed aan bij de behoeften van mantelzorgers.*

- Er is maatwerk voor elke mantelzorger.

> *Het aanbod aan mantelzorgondersteuning is bij zoveel mogelijk mantelzorgers bekend.*

- Het ondersteuningsaanbod is voor zowel mantelzorgers als professionals laagdrempelig en toegankelijk.

Resultaten:

- Op 1 september 2018 is de voorziening 'respijtzorg' bij 75% van de mantelzorgers bekend (ten opzichte van 37% in 2017).
- Op 1 september 2018 stelt maximaal 20% van de mantelzorgers ondersteuning nodig te hebben bij administratieve taken door het verminderen van de regeldruk (ten opzichte van 34% in 2017).
- Op 1 september 2018 voelen maximaal 250 mantelzorgers zich overbelast (ten opzichte van 300 in 2017).
- Op 1 juni 2018 zijn er minimaal 2 acties uitgevoerd om jonge mantelzorgers te vinden.
- Op 1 september 2018 is met 15 jonge mantelzorgers contact, zijn de behoeften bekend en is daarop aangesloten met minimaal 2 acties om jonge mantelzorgers te ondersteunen en waarderen.

De doelstellingen, zoals in 2018 opgesteld, zijn vrij grote, ambitieuze doelstellingen. Wanneer we de evaluatie op de activiteiten bekijken, zien we dat er op alle doelstellingen zeker vooruitgang is geboekt, maar dat er tegelijkertijd ook op alle doelstellingen meer winst te behalen valt. De periode van een jaar, waarin dit ondersteuningsprogramma is uitgevoerd, is te kort gebleken om te kunnen zeggen dat de doelstellingen behaald zijn. We verwachten zeker nog drie jaar nodig te hebben om verder te kunnen investeren op de in 2018 opgestelde doelstellingen.

Op de eerste drie resultaten kan pas in 2021 worden geëvalueerd, wanneer de resultaten van de eerstvolgende monitor Sociaal binnen zijn. De monitor Sociaal wordt één keer per vier jaar uitgevoerd. In 2018 zijn meerdere acties uitgevoerd om jonge mantelzorgers te vinden. Er is nu contact met 10 jonge mantelzorgers, hun behoeften worden in beeld gebracht en er zijn al een aantal acties uitgevoerd om hen te ondersteunen en waarderen. Dit wordt specifiek beschreven in hoofdstuk 3.2 van deze evaluatie.

5. Financiële evaluatie

In de gemeentebegroting 2018, zoals die op 31 oktober 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld, is voor mantelzorgondersteuning een bedrag van € 187.221,- opgenomen. Dit bedrag is gelijk aan de middelen die wij hiervoor van de Rijksoverheid hebben gekregen.

Met dit budget en de inhoud van dit ondersteuningsprogramma ontstond het volgende financiële overzicht voor het jaar 2018:

Activiteit	2018
Respijtzorg	20.000
Mantelzorgwaardering	30.000
Dienstencheques mantelzorgers	10.000
Versterkt Steunpunt mantelzorg (incl. Dag van de Mantelzorg)	101.000
Communicatie (bouwen website, ontwikkelen campagne)	10.000
Onvoorzien	16.221
Totaal	187.221

Binnen de begroting voor respijtzorg blijven middelen over. In 2018 is beperkt gebruik gemaakt van deze voorziening, waardoor de verwachte kosten lager uit vallen dan in eerste instantie begroot. Het begrote bedrag voor mantelzorgwaardering bleek daarentegen aan de lage kant. Dit komt omdat er in 2018 een flinke groei is geweest in het aantal mantelzorgers dat geregistreerd staat. Eind 2018 stonden er 387 mantelzorgers geregistreerd. Dit betekent dat we voor de mantelzorgwaardering 8700 euro te weinig begroot hebben. Doordat de kosten voor respijtzorg lager uitvallen en we ook nog een potje hebben voor onvoorziene kosten, levert dit voor het jaar 2018 geen problemen op. Wat betreft de begroting voor de dienstencheques, het versterkte Mantelzorgpunt en communicatie zijn geen bijzonderheden te melden.

We kunnen uit bovenstaande concluderen dat in 2018 alle uitgaven wat betreft mantelzorgondersteuning binnen de gemaakte begroting zijn gebleven. De genoemde bijzonderheden zullen in overweging meegenomen worden bij het maken van de begroting in het mantelzorg ondersteuningsprogramma voor 2019 t/m 2021.